A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2016. június 30.*

„Előzetes döntéshozatal — Az Európai Unió Alapjogi Chartája — 47. cikk — A bírósághoz fordulás joga — A fegyveregyenlőség elve — Az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elve — Az uniós jog megsértésével beszedett adó visszatérítését elrendelő bírósági határozat végrehajtása iránti eljárás — Állami hatóságok egyes eljárási költségek alóli mentesítése — A Bíróság hatásköre”

A C-205/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Judecătoria Sibiu (nagyszebeni elsőfokú bíróság, Románia) a Bírósághoz 2015. április 30-án érkezett, 2015. február 17-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov**

és

Vasile Toma,

a **Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: M. Ilešič tanácselnök (előadó), C. Toader, A. Rosas, A. Prechal és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– V. Toma képviseletében D. Târșia ügyvéd,

– a román kormány képviseletében R. H. Radu, R. Mangu és M. Bejenar, meghatalmazotti minőségben,

– a spanyol kormány képviseletében M. García-Valdecasas Dorrego, meghatalmazotti minőségben,

– a francia kormány képviseletében G. de Bergues, F.-X. Bréchot és D. Colas, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: román.

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében L. Nicolae és H. Krämer, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 20., 21. és 47. cikkének, valamint az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet az Administrația Județeană a Finanțelor Publice Sibiu (Szeben megyei önkormányzat adóhatósága, Románia) (a továbbiakban: adóhatóság) által képviselt Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov (brassói regionális költségvetési főigazgatóság, Románia) és Vasile Toma, valamint a Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci (Horațiu-Vasile Cruduleci bírósági végrehajtói iroda) között jármű Romániában történő első nyilvántartásba vétele során beszedett adó visszatérítését elrendelő bírósági határozat végrehajtásának tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

A román jog

3 A Constituția României (román alkotmány) „A törvény előtti egyenlőség” című 16. cikke (1) bekezdésében a következőket írja elő:

„Az állampolgárok kiváltságok és megkülönböztetés nélkül egyenlők a törvény és az állami hatóságok előtt.”

4 A 2008. április 21-i Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehiculea (a gépjárművek környezetszennyezési adójának bevezetéséről szóló, 50. sz. sürgősségi kormányrendelet, *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2008. április 25-i 327. szám; a továbbiakban: 50/2008. sz. OUG), amely 2008. július 1-jén lépett hatályba, környezetszennyezési adót vezetett be az M1–M3 és N1–N3 kategóriába tartozó gépjárművekre. Az ezen adó megfizetésére vonatkozó kötelezettség többek között valamely gépjármű Romániában történő első nyilvántartásba vétele alkalmával keletkezett.

5 A 2013. június 26-i Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80 privind taxele judiciare de timbru (az igazságügyi bélyegilletékről szóló, 80. sz. sürgősségi kormányrendelet, *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2013. június 29-i 392. szám, a továbbiakban: 80/2013. sz. OUG) 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A bíróságokhoz benyújtott kereseteket és kérelmeket, valamint az igazságügyminiszterhez és a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélőszék mellett működő ügyészséghez intézett kérelmeket a jelen sürgősségi rendeletben előírt igazságügyi bélyegilleték terheli.

(2) Az igazságügyi bélyegilletéket a jelen sürgősségi rendeletben meghatározott feltételek mellett minden természetes és jogi személynek meg kell fizetnie, és az a bíróságok, valamint az igazságügyminiszter és a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélőszék mellett működő ügyészség által nyújtott szolgáltatások ellenértékét képviseli.

(3) A törvény által kifejezetten előírt esetekben a bíróságokhoz benyújtott keresetek és kérelmek, valamint az igazságügyminiszterhez és a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélőszék mellett működő ügyészséghez intézett kérelmek mentesülnek az igazságügyi bélyegilleték megfizetése alól.”

6 E kormányrendelet 2. cikke a következőket írja elő:

„Az igazságügyi bélyegilleték – a törvény által előírt kivételek mellett – differenciált módon kerül meghatározásra attól függően, hogy a [kérelem] tárgyának értéke pénzben megállapítható-e, vagy sem.”

7 Az említett kormányrendelet 30. cikke értelmében:

„(1) Az igazságügyi bélyegilleték alól – tárgyuktól függetlenül – mentesülnek azok a keresetek és kérelmek, beleértve a jogorvoslati kérelmeket is, amelyeket a törvénynek megfelelően a Szenátus, a Képviselőház, Románia elnökének hivatala, a román kormány, az alkotmánybíróság, a számvevőszék, a jogalkotási tanács, az ombudsman, az ügyészség és az államháztartási miniszter terjeszt elő, valamint azok, amelyeket egyéb közintézmények terjesztenek elő bármilyen eljárási minőségben, amennyiben azok tárgyát állami bevételek képezik.

(2) A jelen sürgősségi rendelet értelmében az állami bevételek kategóriája magában foglalja az állami költségvetés, az állami társadalombiztosítás költségvetése, a helyi önkormányzati költségvetések, a különleges alapok költségvetései, beleértve az egészségbiztosítási alap költségvetését is, valamint az államkincstár költségvetésének bevételeit, a külső hitelek visszafizetéséből eredő bevételeket, a kamatbevételeket és az államkincstárhoz kapcsolódó díjakból eredő bevételeket, továbbá a teljes mértékben vagy részben az állami költségvetésből, a helyi költségvetésekből, az állami társadalombiztosítás költségvetéséből és a különleges alapok költségvetéseiből finanszírozott közintézmények költségvetéseinek bevételeit, adott esetben az állam által felvett vagy garantált azon külső hitelekből eredő alapok költségvetésének bevételeit, amely hitelek visszafizetését, kamatait és egyéb költségeit állami alapok biztosítják, valamint a nem visszatérítendő külső alapok költségvetésének bevételeit.”

8 A 2003. december 24-i Ordonanța Guvernului nr. 92 privind Codul de procedură fiscală (az adóeljárásról szóló törvénykönyvre vonatkozó 92. sz. kormányrendelet, *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2003. december 29-i 941. szám, újabb közzététel: *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2007. július 31-i 513. szám) alapeljárásban alkalmazandó szövege (a továbbiakban: az adóeljárásról szóló törvénykönyv) „Az adókövetelések” című 21. cikkében a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az adókövetelések olyan vagyoni jogok, amelyek a törvény értelmében az anyagi adójogi jogviszonyokból erednek.

(2) Az (1) bekezdésben említett jogviszonyok meghatározzák mind az adókövetelések tartalmát, mind azok összegét, és e követelések az alábbiakból álló meghatározott jogokat képviselnek:

a) […] az adók, járulékok és a konszolidált általános költségvetés bevételeit alkotó egyéb összegek visszafizetéséhez való jog, a (4) bekezdéssel összhangban, amelyek az »elsődleges adóköveteléseket« alkotják.

b) a kamatok, késedelmi bírságok vagy adott esetben késedelmi pótlékok beszedéséhez való jog, a törvényben meghatározott feltételek szerint, amelyek a »járulékos adóköveteléseket« alkotják.

[…]

(4) Amennyiben megállapítást nyer, hogy az adókat, járulékokat és a konszolidált általános költségvetés bevételeit alkotó egyéb összegeket képviselő összegek megfizetésére jogalap nélkül került sor, az a személy, aki ilyen körülmények között a fizetést teljesítette, jogosult a szóban forgó összeg visszatérítésére."

9 Az adóeljárásról szóló törvénykönyvnek „Az adóhatóságok adófizetés alóli mentesítése" című 229. cikke értelmében:

„Az adóhatóságok az adókövetelések kezelése céljából általuk benyújtott kérelmek, keresetek és egyéb intézkedések tekintetében mentesülnek az adók, díjak, költségek vagy biztosítékok alól, az adóigazgatási aktus közlésével kapcsolatosak kivételével."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

10 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy Vasile Toma egy korábban egy másik tagállamban nyilvántartásba vett jármű Romániában történő nyilvántartásba vétele során az 50/2008. sz. OUG értelmében gépjárművek környezetszennyezési adója címén 4121 román lejt (RON) (körülbelül 900 euró) fizetett. A Tribunalul Sibiu (nagyszebeni törvényszék, Románia) 2012. október 16-i ítéletével kötelezte az Administrația Finanțelor Publice Avrigot (feleki adóhatóság, Románia) és az Administrația Fondului pentru Mediut (környezetvédelmi alapot kezelő hatóság, Románia) az említett összeg V. Toma részére történő visszatérítésére, az ezen összeghez kapcsolódó törvényes kamatok megfizetésére, valamint a költségek megtérítésére.

11 Az említett ítélet 2013. október 22-én jogerőssé vált, miután a Curtea de Apel Alba Iulia (gyulafehérvári fellebbviteli bíróság, Románia) elutasította a Serviciul Fiscal Orășenesc Avrig (Felek város adóhivatala, Románia), a feleki adóhatóság jogutóda által benyújtott fellebbezést.

12 A V. Toma által Felek város adóhivatala és a környezetvédelmi alapot kezelő hatóság ellen benyújtott, végrehajtás iránti kérelemre válaszul a Judecătoria Sibiu (nagyszebeni elsőfokú bíróság, Románia) 2014. március 24-én elrendelte a Tribunalul Sibiu (nagyszebeni törvényszék, Románia) 2012. október 16-i ítéletéből eredő kötelezettség végrehajtását, és ezzel a végrehajtással 2012. március 22-től a V. Tomának járó összegek tényleges visszatérítéséig számított törvényes kamatok megfizetése járt együtt.

13 2014. április 10-i végzésével a Horațiu-Vasile Cruduleci bírósági végrehajtói iroda a végrehajtási költségeket 765 RON-ban (körülbelül 170 euró) állapította meg.

14 Az adóhatóság kifogást emelt az említett végrehajtással szemben, és ezzel együtt a már elfogadott végrehajtási aktusok hatályon kívül helyezését, valamint a végrehajtási eljárás felfüggesztését kérte, anélkül hogy meg kellene fizetnie az ezen kifogáshoz kapcsoló igazságügyi bélyegilletéket, valamint hogy letétbe kellene helyeznie az említett végrehajtási eljárás felfüggesztése iránti kérelméhez kapcsolódó biztosítékot.

15 Az adóhatóság a kérdést előterjesztő bíróság előtt arra hivatkozott, hogy V. Tomának a hatályos nemzeti szabályozás alapján az adós adóhatóságnál előzőleg kérelmet kellett volna benyújtania a jogalap nélkül fizetett adó visszatérítése érdekében, és ezt a kérelmet 45 napos határidőn belül kell elbírálni. Abban az esetben, ha a pénzeszközök elégtelensége miatt erre a visszatérítésre nem kerül sor, az illetékes hatóság a fizetési kötelezettségének teljesítéséhez szükséges lépések megtételére további hat hónapos határidővel rendelkezik. V. Toma csak az ügy e határidőkön belüli elbírálásának hiányában jogosult a végrehajtás tárgyában hatáskörrel rendelkező bíróságokhoz fordulni.

16 Tekintettel annak a kockázatára, hogy az említett visszatérítésre olyan eljárásban kerül sor, amely az adóhatóság szerint egyaránt jogellenes – azon különleges rendelkezések miatt, amelyek az olyan adók visszatérítése iránti eljárást írnak elő, amelyeket öt éven keresztül részletfizetéssel jogalap nélkül szedtek be, és ezen időszak alatt minden végrehajtást a törvény erejénél fogva fel kell függeszteni –, az említett hatóság a megindított végrehajtási eljárás felfüggesztését kérte.

17 V. Toma úgy véli, hogy az elrendelt végrehajtással szemben emelt kifogást el kell utasítani, mindenesetre pedig az adóhatóságnak meg kell fizetnie az ezen végrehajtással szembeni kifogásával összefüggő bélyegilletéket, valamint letétbe kell helyeznie a végrehajtási eljárás felfüggesztése iránti kérelemhez kapcsolódó biztosítékot. Mivel az érintett szabályozás hátrányos megkülönböztetést vezet be az ezen eljárási költségek megfizetésére köteles magánjogi személyek és a közjogi személyek között – amelyek az említett hatósághoz hasonlóan e költségek megfizetése alól mentesülnek –, az nem egyeztethető össze az uniós joggal.

18 A kérdést előterjesztő bíróság, amely úgy ítéli meg, hogy ténylegesen egyenlőtlen bánásmód áll fenn a magánjogi és a közjogi személyek között az állami bevételekkel kapcsolatos végrehajtási eljárásokban egyes eljárási költségek megfizetését illetően, ezen eltérő bánásmód uniós joggal való összeegyeztethetőségének kérdését veti fel, mivel ezen eltérő bánásmód a magánjogi személyekhez képest megkönnyíti a közjogi személyek igazságszolgáltatáshoz való hozzáférését.

19 Ilyen körülmények között a Judecătoria Sibiu (nagyszebeni elsőfokú bíróság, Románia) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„Értelmezhető-e úgy az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése, valamint a Charta 20., 21. és 47. cikke, hogy azokkal ellentétes a román alkotmány 16. cikkéhez és a [80/2013. sz. OUG] 30. cikkéhez hasonló szabályozás, amely a törvény előtti egyenlőséget csak a természetes személy állampolgárok közötti viszonylatban rögzíti, az előbbiek és a közjogi jogi személyek közötti viszonylatban azonban nem, és amely a közjogi jogi személyeket eleve mentesíti az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés érdekében fizetendő bélyegilleték és biztosíték megfizetése alól, miközben a természetes személyek számára az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést bélyegilleték és biztosíték megfizetéséhez köti?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

A Bíróság hatásköréről

20 A román, a spanyol, a francia és a lengyel kormány arra hivatkozik, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a feltett kérdés megválaszolására amiatt, hogy az alapügy alapjául szolgáló jogi helyzet nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe. A spanyol kormány egyébiránt emlékeztet arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság feladata megjelölni az értelmezni kért uniós jogi rendelkezések és az alapügyben szóban forgó helyzet között fennálló kapcsolatot.

21 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a feltett kérdés az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésére – amely rendelkezés a lojális együttműködés elvét mondja ki, amely szerint a tagállamok a Szerződésekből, illetve az Európai Unió intézményeinek intézkedéseiből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében megteszik a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket (2011. április 12-i DHL Express France ítélet, C-235/09, EU:C:2011:238, 58. pont; 2014. december 18-i 2/13 vélemény, EU:C:2014:2454, 173. pont) –, valamint a Charta több rendelkezésére vonatkozik.

22 A Charta rendelkezéseit illetően emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatalra utalás keretében a Bíróság kizárólag a számára biztosított hatáskörök korlátain belül értelmezheti az uniós jogot (2014. március 27-i Torralbo Marcos ítélet, C-265/13, EU:C:2014:187, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

23 Márpedig a tagállamok eljárását illetően a Charta alkalmazási körét a Charta 51. cikkének (1) bekezdése határozza meg, amelynek értelmében a Charta rendelkezéseinek a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre, és ezt a rendelkezést megerősíti a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata, amely szerint az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi helyzetre alkalmazni kell, az ilyen helyzeteken kívül azonban nem (2014. március 27-i Torralbo Marcos ítélet, C-265/13, EU:C:2014:187, 28. és 29. pont; 2015. október 6-i Delvigne-ítélet, C-650/13, EU:C:2015:648, 25. és 26. pont).

24 Ezért, ha valamely jogi helyzet nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe, a Bíróság annak elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel, a Charta esetleg hivatkozott rendelkezései pedig önmagukban nem alapozhatják meg e hatáskört (lásd: 2013. február 26-i Åkerberg Fransson-ítélet, C-617/10, EU:C:2013:105, 22. pont; 2014. március 27-i Torralbo Marcos ítélet, C-265/13, EU:C:2014:187, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2015. október 6-i Delvigne -ítélet, C-650/13, EU:C:2015:648, 27. pont).

25 Következésképpen meg kell vizsgálni, hogy az alapügy alapjául szolgáló jogi helyzet az uniós jog alkalmazási körébe tartozik-e.

26 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság által rendelkezésre bocsátott információkból kitűnik, hogy az alapeljárás tárgya olyan bírósági határozat végrehajtása, amely a V. Toma tulajdonában álló, és korábban egy másik tagállamban nyilvántartásba vett jármű Romániában történő első nyilvántartásba vételekor a hatóságok által jogalap nélkül beszedett, a gépjárművek környezetszennyezési adójának visszatérítésére vonatkozik.

27 Ebben az összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy 2011. április 7-i Tatu-ítéletével (C-402/09, EU:C:2011:219) és 2011. július 7-i Nisipeanu-ítéletével (C-263/10, nem tették közzé, EU:C:2011:466) a Bíróság a gépjárművek környezetszennyezési adójához hasonló, az 50/2008. sz. OUG értelmében követelt adót minden formájában összeegyeztethetetlennek nyilvánította az EUMSZ 110. cikkel.

28 Ezért mivel az alapeljárás tárgya az EUMSZ 110. cikk megsértésével beszedett adó visszatérítésére vonatkozik, és a tagállamok a lojális együttműködés elve alapján kötelesek az ilyen adó és az ahhoz kapcsolódó kamatok visszatérítésére azzal, hogy egyúttal biztosítják a jogalanyok visszatérítéshez való jogának hatékony védelmét (lásd analógia útján: 2013. június 27-i Agrokonsulting-04 ítélet, C-93/12, EU:C:2013:432, 35. és 36. pont; 2013. december 12-i Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation ítélet, C-362/12, EU:C:2013:834, 31. pont), meg kell állapítani, hogy az alapügyben szóban forgó jogi helyzet az uniós jog végrehajtásának minősül, és ez utóbbi alkalmazási körébe tartozik.

29 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a feltett kérdés megválaszolására.

Az ügy érdeméről

30 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Ennek érdekében adott esetben a Bíróságnak át kell fogalmaznia az elé terjesztett kérdéseket (2015. december 17-i Viamar-ítélet, C-402/14, EU:C:2015:830, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

31 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az uniós jog megsértésével beszedett adó visszatérítésével kapcsolatos bíróság határozat végrehajtása iránti eljárás keretében kétségét fejezi ki a 80/2013. sz. OUG 30. cikkéhez, valamint az adóeljárásról szóló törvénykönyv 229. cikkéhez hasonló rendelkezések uniós joggal való összeegyeztethetőségét illetően, amely

rendelkezések e bíróság szerint a román alkotmány 16. cikkében kifejtett egyenlőség elve konkrét kifejeződésének minősülnek, és amelyek az igazságügyi bélyegilleték megfizetése, valamint a biztosíték letétbe helyezése alóli, a hatóságok által előterjesztett kérelmekre alkalmazandó mentességeket írnak elő, miközben a természetes személyek által benyújtott kérelmek esetén főszabály szerint nincs mentesség.

32 Emlékeztetni kell ebben az összefüggésben először is arra, hogy az uniós jogszabályok megsértésével valamely tagállam által beszedett adók visszatérítéséhez való jog az ilyen adókat tiltó, a Bíróság által értelmezett uniós jogi rendelkezések által a jogalanyok számára biztosított jogokból ered, és azokat kiegészíti. A tagállamok tehát kötelesek főszabály szerint visszatéríteni kamatokkal együtt az uniós jog megsértésével beszedett adókat (lásd ebben az értelemben: 2015. április 14-i Manea-ítélet, C-76/14, EU:C:2015:216, 45. pont; 2015. október 6-i Târșia-ítélet, C-69/14, EU:C:2015:662, 24. és 25. pont).

33 A jogalap nélkül beszedett nemzeti adók visszatérítésével kapcsolatos uniós szabályozás hiányában, az egyes tagállamok feladata a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján kijelölni a hatáskörrel rendelkező bíróságot, és meghatározni azon keresetek eljárási szabályait, amelyek az adóalanyok uniós jogból eredő jogainak védelmét hivatottak biztosítani (lásd különösen: 2015. október 6-i Târșia-ítélet, C-69/14, EU:C:2015:662, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 Azon keresetek eljárási szabályai, amelyek a jogalanyok uniós jogból eredő jogainak védelmét hivatottak biztosítani, nem lehetnek azonban kevésbé kedvezőek, mint a hasonló belső jogi keresetek esetében (az egyenértékűség elve), és nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (lásd különösen: 2015. október 6-i Târșia-ítélet, C-69/14, EU:C:2015:662, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 Másodszor a Charta 20., 21. és 47. cikkét illetően, amelyekre a kérdést előterjesztő bíróság kérdésében hivatkozik, meg kell állapítani, hogy e rendelkezések a törvény előtti egyenlőség, a megkülönböztetés tilalma, illetve a hatékony bírói jogvédelem elvét fejtik ki.

36 Márpedig a Bíróság már pontosította, hogy a Charta 47. cikke a hatékony bírói jogvédelem elvének összetevőjeként magában foglalja a fegyveregyenlőség, illetve az eljárásbeli egyenlőség elvét (lásd ebben az értelemben: 2014. július 17-i Sánchez Morcillo és Abril García ítélet, C-169/14, EU:C:2014:2099, 48. pont). Mivel az eljárásbeli egyenlőség elve a Charta 20. cikkében szereplő törvény előtti egyenlőség általános elve különös kifejeződésének minősül, a kérdést előterjesztő bíróságnak a jelen ítélet 31. pontjában kifejtett kérdéseit különösen az említett 47. cikkre tekintettel kell megvizsgálni.

37 Márpedig ami a Charta 21. cikkét illeti, ki kell emelni, hogy ez a bíróság nem fejti ki sem azokat az indokokat, amelyek e rendelkezésnek a Charta 20. cikke értelmezésétől elkülönülő értelmezésére vonatkozó kérdések feltevésére vezették, sem pedig azt a kapcsolatot, amelyet e 21. cikk és az alapeljárásban alkalmazandó nemzeti szabályozás között állít fel, és ezért nem teszi lehetővé azon indokok megértését, amelyek miatt kétségeit fejezi ki az alapügyben szóban forgóhoz hasonló szabályozásnak az említett 21. cikkel való összeegyeztethetőségét illetően.

38 Ezen előzetes megfontolásokra tekintettel a feltett kérdést úgy kell érteni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a Charta 47. cikkét, valamint az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan szabályozás, amely a közjogi jogi személyeket mentesíti az igazságügyi bélyegilleték megfizetése alól, amikor az uniós jog megsértésével beszedett adók visszatérítésére vonatkozó bírósági határozat végrehajtásával szemben kifogást emelnek, valamint mentesíti e személyeket az előírt biztosíték letétbe helyezésének kötelezettsége alól az ilyen végrehajtási eljárás felfüggesztése iránti kérelem benyújtásakor, miközben az ezen eljárások keretében a magánjogi természetes és jogi személyek által benyújtott kérelmek esetén főszabály szerint továbbra is meg kell fizetni az eljárási költségeket.

39 Tekintettel arra, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés többek között a hatékony bírói jogvédelem összefüggésébe illeszkedik, mivel olyan nemzeti szabályozásra vonatkozik, amely személyek bizonyos kategóriája számára egyes eljárási költségek megfizetése alóli mentességeket ír elő, először is meg kell vizsgálni az alapügyben szóban forgóhoz hasonló szabályozásnak a Charta ilyen védelemhez való jogot előíró 47. cikkével való összeegyeztethetőségét (lásd ebben az értelemben: 2010. december 22-i DEB-ítélet, C-279/09, EU:C:2010:811, 29. pont).

40 E tekintetben a Charta 47. cikkéhez fűzött magyarázatokból kitűnik – amelyeket az EUSZ 6. cikk (1) bekezdése harmadik albekezdésének és a Charta 52. cikke (7) bekezdésének megfelelően figyelembe kell venni a Charta értelmezéséhez –, hogy e 47. cikk első és második albekezdése megfelel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv., a továbbiakban: EJEE) 6. cikke (1) bekezdésének és 13. cikkének.

41 A Charta 52. cikkének (3) bekezdése kifejti, hogy amennyiben a Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az EJEE-ben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek ezen egyezményben szerepelnek. Az e rendelkezésre vonatkozó magyarázatok szerint a biztosított jogok tartalmát és terjedelmét nemcsak az EJEE szövege határozza meg, hanem többek között az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjoga is, amelynek tükrében kell következésképpen a Charta 47. cikkét értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2010. december 22-i DEB-ítélet, C-279/09, EU:C:2010:811, 35. és 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Ami az ezen 47. cikk tartalmát illeti, a Bíróság már kimondta, hogy az e rendelkezésben szereplő hatékony bírói jogvédelem elve különböző elemekből tevődik össze, amelyek közé tartozik különösen a fegyveregyenlőség elve és a bírósághoz fordulás joga (lásd ebben az értelemben: 2012. november 6-i Otis és társai ítélet, C-199/11, EU:C:2012:684, 48. pont).

43 A bírósághoz fordulás jogát illetően az Emberi Jogok Európai Bírósága már kimondta, hogy az EJEE 6. cikk értelmében vett ezen jog illuzórikus jellegű lenne, ha valamely szerződő állam jogrendje lehetővé tenné azt, hogy a végső és kötelező bírósági határozat valamely fél számára hatástalan maradjon, és az ítélet végrehajtását ezért ezen 6. cikk értelmében az eljárás szerves részének kell tekinteni (EJEB, 2002. május 7., Bourdov kontra Oroszország ítélet, CE:ECHR:2002:0507JUD005949800, 34. §; EJEB, 2005. szeptember 6., Săcăleanu kontra Románia ítélet, CE:ECHR:2005:0906JUD007397001, 55. §).

44 Mindamellett a Bíróság, valamint az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a bírósághoz fordulás joga nem abszolút jog, és ezért arányos korlátozásoknak vethető alá, amelyek jogszerű célt követnek, és nem érintik e jognak magát a lényegét, ideértve az eljárási költségek megfizetéséhez kapcsolódó korlátozásokat is (lásd ebben az értelemben: 2010. december 22-i DEB-ítélet, C-279/09, EU:C:2010:811, 45., 52. és 60. pont; 2015. október 6-i Orizzonte Salute ítélet, C-61/14, EU:C:2015:655, 72. és 79. pont; EJEB, 2006. június 8., V. M. kontra Bulgária ítélet, CE:ECHR:2006:0608JUD004572399, 41. és 42. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 A jelen esetben meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság semmilyen olyan információt nem bocsát rendelkezésre, amely lehetővé tenné annak megállapítását, hogy V. Toma bírósághoz fordulását az alapeljárásban aránytalanul akadályozták a nagyon jelentős eljárási költségek megfizetésére vonatkozó kötelezettség miatt – amely költségek vagy ahhoz az eljáráshoz kapcsolódnak, amelynek során az érintett tekintetében az uniós jog megsértésével beszedett adó visszatérítéséhez való jogot részére elismerő bírósági határozatot hoztak, vagy pedig az e határozattal összefüggő végrehajtási eljáráshoz –, vagy pedig azzal az indokkal, hogy jogalap nélkül megtagadták tőle a költségmentességet.

46 Ilyen körülmények között meg kell vizsgálni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan szabályozás, amely a kérdést előterjesztő bíróság szerint az alapügyben szóban forgóhoz hasonló eljárásban a közjogi jogi személyek és a magánjogi természetes és jogi személyek között egyenlőtlenséget hoz létre, anélkül hogy egyébként aránytalanul akadályozná az ez utóbbi személyek bírósághoz fordulását, teljesíti-e a Charta 47. cikkéből eredő követelményeket.

47 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a fegyveregyenlőség elve velejárója magának a tisztességes eljárás fogalmának, és magával vonja, hogy kötelező észszerű lehetőséget biztosítani valamennyi félnek arra, hogy olyan körülmények között ismertesse álláspontját, amelyek alapján nem kerül teljesen előnytelen helyzetbe ellenfelével szemben, és az egyenlőtlenség által okozott kárt főszabály szerint annak kell bizonyítania, akit ilyen kár ért (lásd ebben az értelemben: 2012. november 6-i Otis és társai ítélet, C-199/11, EU:C:2012:684, 71. és 72. pont; 2014. július 17-i Sánchez Morcillo és Abril García ítélet, C-169/14, EU:C:2014:2099, 49. pont).

48 Kétségtelen, hogy az olyan szabályozás, amely mentesíti a közjogi jogi személyeket egyes eljárási költségek megfizetése alól, miközben a természetes személyek nem részesülnek eleve ilyen mentességben, különbséget tesz e személyek között az alapügyben szóban forgóhoz hasonló eljárás keretében benyújtott kérelmeik eljárási szempontból való elbírálását illetően. Mindamellett a jelen ítélet 47. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően még ellenőrizni kell azt, hogy az ilyen szabályozás a V. Tomához hasonló személyt az ellenfelével összehasonlítva hátrányosabb helyzetbe hozza-e azon jogok bírói jogvédelmét illetően, amelyekre e személy az uniós jog értelmében megalapozottan hivatkozik, valamint azt, hogy e szabályozás ezért sérti-e az ilyen eljárás tisztességes jellegét.

49 Ebben az összefüggésben ki kell emelni először is, hogy az eljárási költségek főszabály szerint hozzájárulnak az igazságszolgáltatási rendszer megfelelő működéséhez, mivel az ilyen költségek a tagállamok igazságszolgáltatási tevékenysége finanszírozásának a forrását képezik (2015. október 6-i Orizzonte Salute ítélet, C-61/14, EU:C:2015:655, 73. pont). Amint az a 80/2013. sz. OUG 1. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, és amint azt a román kormány írásbeli észrevételeiben megerősítette, ez az ezen rendelet 30. cikkében bevezetett mentességgel érintett igazságügyi bélyegilleték által követett cél, mivel ez a bélyegilleték hozzájárul a bíróságok által nyújtott szolgáltatások finanszírozásához.

50 E célra tekintettel a román, a spanyol, a francia és a lengyel kormányhoz, valamint az Európai Bizottsághoz hasonlóan meg kell állapítani, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló eljárásokban az igazságügyi bélyegilleték alóli mentesítés, amelyben a közjogi jogi személyek részesülnek, önmagában nem biztosít eljárási előnyt ezeknek a jogi személyeknek, mivel – amint azt a román kormány kifejtette – ezen illetéknek az ilyen személyek általi megfizetése a konszolidált nemzeti költségvetés terhére történik, amely a bíróságok által nyújtott szolgáltatásokat is finanszírozza.

51 Másodszor, ami az adókövetelésekre vonatkozó végrehajtási eljárás felfüggesztése iránti kérelem benyújtásakor az adóeljárásról szóló törvénykönyv 229. cikkében előírthoz hasonló, a biztosíték megkövetelt letétbe helyezése alóli mentesítést illeti, ez a biztosíték a román kormány szerint a végrehajtási eljárást megindító hitelező számára garanciának minősül, mivel ez az eljárás a félbeszakadás kockázatával járhat az olyan adós által benyújtott, felfüggesztés iránti kérelem alapján, akinek esetében ezt követően előfordulhat, hogy lehetetlen számára adósságának fizetésképtelensége vagy csődje miatti megfizetése.

52 Márpedig, amint az a jelen ítélet 32. pontjából kitűnik, a tagállamok az uniós jog értelmében kötelesek kamatokkal együtt visszatéríteni az uniós jog megsértésével beszedett adókat. Ezért nem fogadható el, hogy valamely tagállam az alapügyben szóban forgóhoz hasonló jogvitában adós minőségében hivatkozhasson a pénzeszközök elégtelenségére az olyan bírósági határozat végrehajtása lehetetlenségének igazolása érdekében, amely elismeri valamely jogalany számára az uniós jog megsértésével beszedett adók kamatokkal együtt való visszatérítéséhez való jogot.

53 Mivel a biztosítékkal fedezett kockázat nem következhet be az alapügyben szóban forgóhoz hasonló eljárásban, az adóeljárásról szóló törvénykönyv 229. cikkében említett mentesítés következésképpen nem gyengítheti a V. Tomához hasonló személynek az ellenfeléhez képesti helyzetét.

54 Következésképpen meg kell állapítani, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló szabályozás, amennyiben arra szorítkozik, hogy eleve mentesíti a közjogi jogi személyeket egyes eljárási költségek megfizetése alól az uniós jog megsértésével beszedett adók visszatérítésére vonatkozó bírósági határozatok végrehajtása iránti eljárásokban, miközben a magánjogi természetes és jogi személyek által benyújtott kérelmeket az ilyen eljárásokban főszabály szerint e költségek megfizetésének hatálya alá vonja, ez utóbbi személyeket nem hozza teljesen előnytelen helyzetbe ellenfeleikkel szemben, és ezért e szabályozás nem kérdőjelezi meg ezen eljárás tisztességes jellegét.

55 A Charta 47. cikkének ilyen értelmezését megerősíti az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE 6. cikkének (1) bekezdésével kapcsolatos ítélkezési gyakorlata. Az alapügyben szóban forgóhoz hasonló szabályozást ugyanis meg kell különböztetni attól a szabályozástól, amelyet ez a Bíróság az EJEE 6. cikke (1) bekezdésének követelményeivel összeegyeztethetetlennek tekintett a 2006. április 6-i Stankiewicz kontra Lengyelország ítélethez vezető ügyben (CE:ECHR:2006:0406JUD004691799).

56 Az említett ügyben szóban forgó szabályozás nemcsak mentesítette az ügyészséget az eljárási költségek megfizetése alól – amely helyzetet az Emberi Jogok Európai Bírósága szerint a közrend védelme igazolhatta –, hanem azzal a hatással is járt, hogy kötelezte a pernyertes magánjogi felet az eljárás valamennyi költségének viselésére, és ezért jogalap nélkül az ellenfeléhez képest kedvezőtlen helyzetbe hozta (EJEB, 2006. április 6., Stankiewicz kontra Lengyelország ítélet, CE:ECHR:2006:0406JUD004691799, 68. és 69. §). Márpedig a jelen alapügyben szóban forgóhoz hasonló szabályozás nem jár ilyen hatással.

57 Másodszor az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartását illetően meg kell jegyezni, hogy a Bíróság rendelkezésére álló egyetlen ügyiratból sem lehet arra következtetni, hogy az alapügyben szóban forgó szabályozás eltérően alkalmazandó az uniós jog megsértésén alapuló jogvitákra, valamint a nemzeti jog megsértésén alapuló hasonló jogvitákra, és ezért sértené az egyenértékűség elvét (lásd az ez utóbbi elv tartalmát illetően: 2015. február 12-i Surgicare-ítélet, C-662/13, EU:C:2015:89, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2015. október 6-i Târșia-ítélet, C-69/14, EU:C:2015:662, 32. pont).

58 Ugyanez a helyzet a tényleges érvényesülés elvét illetően, mivel az alapügyben szóban forgóhoz hasonló nemzeti szabályozás – amennyiben nem mentesíti a jogaikat az uniós jogrendből származtató jogalanyokat az alapügyben szóban forgóhoz hasonló költségek megfizetése alól az állami bevételekre vonatkozó végrehajtási eljárásokban – nem tűnik úgy, hogy önmagában a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé tenné e jogok gyakorlását.

59 Az előző megfontolások összességéből következik, hogy a Charta 47. cikkét, valamint az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan szabályozás, amely a közjogi jogi személyeket mentesíti az igazságügyi bélyegilleték megfizetése alól, amikor az uniós jog megsértésével beszedett adók visszatérítésére vonatkozó bírósági határozat végrehajtásával szemben kifogást emelnek, valamint mentesíti e személyeket a biztosíték letétbe helyezésének kötelezettsége alól az ilyen végrehajtási eljárás felfüggesztése iránti kérelem benyújtásakor, miközben az ezen eljárások keretében a magánjogi természetes és jogi személyek által benyújtott kérelmek esetén főszabály szerint továbbra is meg kell fizetni az eljárási költségeket.

A költségekről

60 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét, valamint az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan szabályozás, amely a közjogi jogi személyeket mentesíti az igazságügyi bélyegilleték megfizetése alól, amikor az uniós jog megsértésével beszedett adók visszatérítésére vonatkozó bírósági határozat végrehajtásával szemben kifogást emelnek, valamint mentesíti e személyeket a biztosíték letétbe helyezésének kötelezettsége alól az ilyen végrehajtási eljárás felfüggesztése iránti kérelem benyújtásakor, miközben az ezen eljárások keretében a magánjogi természetes és jogi személyek által benyújtott kérelmek esetén főszabály szerint továbbra is meg kell fizetni az eljárási költségeket.

Aláírások